

Kterak jsme si vzali příklad od svých mučitelů

Úvahy | 7.5.2015 @ 16.00

Tento článek píši s notnou nadsázkou a věřím, že tak bude pochopen. Chci v něm poukázat na ironii života, v němž se často sami stáváme tím, čeho jsme se tolik štítili. Nepředstavujte si mne prosím jako neochvějného moralistu, který ze svého intelektuálního absolutna sestupuje kárat nekalosti nějakých lidí. Nejsem jím. Dále radím dbát u uvedených veršů jejich kontextu. Jejich účelem jakož i účelem tohoto článku je poskytnout stimul podáním myšlenek, které pokládám za hodné sdílení.

1) Mandát

Skoro se mi zdá, že nás apoštoly Bůh určil na poslední místo, jako vydané na smrt; stali jsme se podívanou světu, andělům i lidem. (1K 4,9)

Za komunismu se předpokládala volební účast všech občanů. Přesto všichni věděli, že výsledek je předem daný a že ke změně nedojde navzdory veřejnému mínění. Hranici působení strany nebylo její volební období. Socialismus na věčné časy a nikdy jinak! Nevyslovené pravidlo praxe v mnoha společenstvích je podobné: jednou pastor – navždy pastor.

Člověk s časově neomezenou mocí obklopený politickou špičkou se obvykle nazývá diktátor. Jako člověk uvězněný v kleci svého povolání je zároveň hoden politování. Kdesi jsem četl o statistice, podle níž nečekané procento pastorů ve Spojených státech lituje svého rozhodnutí, ale nevidí cesty zpět, leda skrz strmý pád politického znemožnění se nebo přes úskalí rekvalifikace. Je to veliké neštěstí. Kéž bychom si uvědomili, že principy demokracie a svobody nejsou jen humanistická kliše a kéž bychom dokázali chápat post vedoucího jako příležitost ke službě jednotlivce sboru, jejíž platnost je omezena okamžitou situací, ne jako stolicí Mojžíšovu, na níž bude stařec s pocuchanými nervy sedět až do chvíle své permanentní pracovní neschopnosti. Kéž by si vedoucí uvědomili, že Boží plán pro ně není udržet se ve funkci a chránit svou pověst tím, co řeknou a neřeknou, ale stát na pravdě Kristově, byť by je to mělo něco stát. Americká blogerka Rachel Evans, která nedávno z podobných důvodů vystoupila z evangelikálního hnutí, píše:

Často si říkám, že role duchovních v této době není komunikovat informace či chránit prestiž své autority, ale spíše jít příkladem, dobrovolně se hlásit k vyznání svých hříchů, svých snů, svých pochybení a svých strachů, aby tak dali ostatním svobodu následovat je v jejich příkladu. Takový přístup možná odpudí masy lidí hledajících jednoduché odpovědi bezchybných vůdců, ale myslím, že zapříčiní výchovu většího počtu Ježíšových učedníků a myslím, že učiní pastory zdravějšími a šťastnějšími.

— Rachel H. Evans v knize *Pátrání po neděli*

Popularita R. Evans je poněkud bublinová a její argumenty pro přestoupení do ultraliberální episkopální církve jsou chatrné. Zdá se ale, že za nimi stojí jistá zkušenost.

2) Disent

Něco jsem již o tom církvi psal; ale Diotrefés, který si osobuje právo být mezi nimi první, nás neuznává. Proto až přijdu, ukážu na jeho jednání, jak nás zlomyslně pomlouvá; a na tom nemá dost – ani bratry nepřijímá, a těm, kdo je chtějí přijmout, v tom brání a vylučuje je z církve. (3J 1,9–10)

Nástrojem komunistických orgánů byla izolace. Kdo vycestoval, nemohl se vrátit. Kdo byl ve vězení, jen tak se ven nedostal. Kdo nesdílel budovatelskou vizi, ten byl v nejlepším případě vytržen ze svého prostředí a šel dělat na dráhu. Oč jiné je, když někdo nesdílí vizi vedoucího a je tudíž postaven na druhou kolej? Nebo když někdo nepatří do okruhu někým preferovaných osob, když prostě nekamarádí s tím správným? Jistě, budovat pracovní a soukromé vztahy podle osobních

priorit je normální. Ale není náhodou církev alternativou tohoto „normálního“? Nemáme náhodou pískat faul v případech, kdy se organizační struktury utváří dle kuloárních pnutí namísto transparentních jednání?

A dějí se horší věci. Například když za vyloučením nebo rozštěpením není biblicky prokázán nevyznaný hřích, nýbrž, kulantně řečeno, „rozdílnost osobností“ ~~bolševika a menševika~~ pastora a člena. Co ale s našimi osobnostmi? Nemáme je náhodou ovládat? Nezlobte se na mne, ale nepokládám za známku dobré duchovní práce, když je ze společenství vyloučen někdo bez jasného biblického důkazu o tom, že se dopustil hříchu a nečinil z něj pokání. Pamatujme, že vyloučení může vést k duchovnímu úmrtí dotyčného (2Ko 2,7) tak, jako gulag zabíjel bez plýtvání municí. Kdo to chce mít na svědomí? Věřím, že když Ježíš říká „já jsem dveře pro ovce“ (J 10,7), míní tím vchod a východ nikoli. Povinností pastora je ukazovat Dveře, ne ukazovat na dveře každému, kdo má jiný názor, byť by to byl názor nepřijemný.

3) Svoboda slova

Duch je tím Pánem, kde je Duch Páně, tam je svoboda. (2K 3,17)

Za komunismu byla omezena svoboda slova. Hmatatelným důkazem jsou štosy samizdatů v našich knihovničkách. O některých věcech se nemluvalo jinak než v narážkách a vtipech, protože kritizovat stranu, marxismus-leninismus či Sovětský svaz — náš vzor, znamenalo obvinění z kontrarevoluce. Situace se naštěstí změnila a právo svobody slova se stalo bílým šekem žurnalistiky, i té neseriózní. Ne, rozhodně nejsem Charlie! Hovořím o schopnosti vnímat odlišný názor, učit se z něj a odpovídat na něj podle pravidel hry, tj. rozumě a srozumitelně. Ne umlčováním, ne přezíráním, ne uplatňováním autority a ne hloupou demagogií, v níž mne ~~soudruzi spolustraníci~~ můj team podporuje, ale podle svých nejlepších duševních schopností, které mi Bůh dá (Jk 1,5). Svoboda slova je předpokladem pro práci Ducha svatého v církvi. Pokud totiž platí, že Duch svatý je ve všech věřících, pak musí všichni věřící přijít ke slovu, aby se názor Ducha svatého vykrytalizoval.

S tím se pojí problém indexové literatury. Mám někdy pocit, že knihy od Johnsona, Joynera, Greiga, Meyerové, Bonnkeho, Kolendy, Anacondii a dalších, lze v některých křesťanských společenstvích přirovnat k Lysenkovým spisům ve čtyřicátých letech. A pak jsou zde knihy a webové stránky, jejichž použití zpravidla vyvolá něčí záchvat pastýřské starostlivosti. Uznávám, že ne každé čtivo je dost kultivované a srozumitelné. Kéž by se však pastýřský úmysl orientoval na všestranný růst a vzdělání svěřených duší, ne na bezdůvodné shazování jednoho za současného nekritického doporučení druhého. Opakuji, svoboda projevu je předpokladem pro práci Ducha svatého v církvi a upozorňuji, že této svobodě se brání nejen tím, že se umlčí projev, ale i tím, že se někomu zacpou uši, aby projev někoho jiného neslyšel.

4) Vzory

V zemi bylo také plno modlářského smilstva; páchali je podle všelijakých ohavností těch pronárodů, které Hospodin před Izraelci vyhnal. (1K 14,24)

Za socialismu jsme měli vzor – Sovětský svaz. Pouze tam jsme hledali příklad opravdového komunismu. Problémem bylo, že Sovětský svaz nebyl vzorem hodným následování. I dnes máme různé vzory, špatné i horší. Jsou zde různé megasbory, Pensacola, Torontské požehnání, Kansaští proroci, Bonnke, Kolena, Hinn, Cho, ... nedej Bože snad i Osteen a Dollar. Je zde nepřeborné množství více či méně vhodných „ministrys“ z AoG různých zemí a z různých hnutí charismaticko-novokřtěnecké provenience. Ve velkém se importují hrůzy knih ze Západu, které mají nasytit náš hlad po čerstvém čtivu. Je to špatně.

Dozvoďte mi přijít s radikálním návrhem: Začněme si psát své knihy sami, abychom uchopili dědictví české reformace do vlastních rukou a předali je dál. Ne kvůli nacionalismu, xenofobii či ignorování zbytku světa, ale kvůli tomu, že točené pivo chutná lépe než dovezené pivo z lahve a že domácí buchty jsou domácí buchty. Mou pracovní hypotézou je, že má-li být český národ získán pro Krista, stane se tak pouze působením Husů a Komenských, ne působením cizích vlivů. Jistě namítnete, že Hus a Komenský byli jedni z milionu a že až se opět narodí, jistě to poznáme. Nepoznáme. Mezi letničními v českých zemích je mnoho zbožných osobností, chytřejších páně autora tohoto ušňupaného blogu, jimž nechybí nic než motivace chopit se knih a pera či klávesnice. Všichni chtějí evangelizovat, všichni honem na misií a všichni zakládat sbory,

jak jim káže propaganda tuzemských i tuzexových politruků. A je to de facto správné, misie není hřích :-). Nikdo se však zatím nesnaží pracovat na bohoslovném a bohoslužebném rámci, který by těm tolik propagovaným heslům vtiskl hlubší smysl pro kontext naší postkomunistické a postkřesťanské a polozápadní země. Pokud jen trochu můžeš, změň to! Vzepři se kolektivizaci, zprivatizuj svého ducha a nenech se zastrašit ani když ti budou hrozit vojsky Varšavské smlouvy, v nichž se spolčil antiintelektualismus s ignorancí.

5) Majetek

Těm, kteří jsou bohatí v tomto věku, přikazuji, ať nejsou pyšní a nedoufají v nejisté bohatství, nýbrž v Boha, který nás štědře opatřuje vším, co potřebujeme; napomínej je, ať konají dobro a jsou bohatí v dobrých skutcích, štědrí, dobročinní, a tak ať si strádají dobrý základ pro budoucnost, aby obdrželi pravý život. (1 Tm 6,17nn)

Všechno je všech a všichni jsou si rovni! Přibližně tak by bylo možné shrnout ideál komunismu, k němuž naše společnost spěla. Proletářské hnutí proto vedlo proti buržoazii třídní boj, během něž mnoho kulaků našlo svůj nový domov v odlehlých končinách. Netrvalo ovšem dlouho a zjistilo se, že ačkoli jsou si v novém pořádku všichni rovni, někteří jsou si rovnější.

Již nyní vím o sborech, kde se na nedávání desátek pohlíží s pozdviženým obočím. Situace se během následujících let může vyostřit, až sbory zjistí, že potřebují peníze na žold rudoarmějeů misijních pracovníků. Chci říci, že v důrazu na desátky nevidím něco zhoubného, dokud se někdo nedopouští Velké exegetické revoluce a netvrdí, že Bible desátky křesťanům přikazuje. I kdyby to však někdo tvrdil, v praxi vidím zajímavý posun vůči učení Písma. Zatímco o desátcích toho v Novém zákoně moc není, hojně se tam vyskytuje důrazný apel proti boháčům a bohatství (např. Mt 19,23; Lk 6,24; Lk 16; Jk 1,11; 5,1; Zj 6,15). Je proto zvláštní, jak málo církev káže proti lidem, kteří si namísto podpory chudých a nemocných budují luxusní sídla a jezdí v přepychových vozech. Naopak se zdá, jakoby se někteří na boháče přímo třásli a těšili z nich. Pašáci byznisu musí být pašáci i v církvi, ne?

Nezlobte se na mne, ale věřím, že křesťan nemusí být ani františkán, ani závistivec, ani populist, aby uznal, že církev má být chudá a že má vést k chudobě vyvážené duchovním bohatstvím. Pokud budeme chtít desátky po dělníkovi a nebudeme napomínat (nejen) křesťana, který jede na extravagantní dovolenou v ceně dělníkova ročního platu, pak se stane, že si budou někteří z nás rovnější! Kéž dá Duch svatý neochvějnou a odvážnou moudrost kazatelům, aby ani o centimetr necoufli od volebního programu Nového zákona.

6) Sebekritika

„Nebyl nikdo jako Achab, aby se zaprodal a dopouštěl toho, co je zlé v Hospodinových očích, jak ho k tomu podněcovala Jezábel, jeho žena. Jednal velice ohavně tím, že chodil za hnusnými modlami; páchal všechno to, co Emorejci, které Hospodin před Izraelci vyhnal.“

Jakmile Achab uslyšel tato slova, roztrhl svůj šat, přehodil přes sebe žíněné roucho, postil se a spával v žíněném rouchu a chodil zkroušeně. (1 Kr 21,25nn)

Notorickou vlastností totalitních režimů je neschopnost zdravé sebekritiky. K jakýmsi přiznáním dochází až ve chvíli, kdy něco s rachotem praskne. Triumfální tón zpravodajů rádia Jerevan nikdy nedovolil pochybnost o přednostech režimu, dokonce ani když se sovětský sportovec umístil v duelu na čestném druhém místě, zatímco jeho americký soupeř skončil předposlední. Když se však něco opravdu nedaří, mohou za to mandelinky. A zjištění viníka vede k novému chvástání, neboť plány imperialistů zhatí naši vepři boubelatí.

Kéž bychom si uvědomili, že nejjednodušším vysvětlením našich problémů je ztráta Boží blízkosti. Kéž by vítězoslavný tón hlásající zaručenou metodu vystřídalo ne taktní mlčení po trapném ztroskotání původních plánů, ale zdravá biblická sebekritika známá též pod pojmem ~~demise~~ pokání. Kéž by Písmo, o jehož inspirovanosti a bezchybnosti a neomylnosti správně učíme, bylo ostrým mečem i proti našim kostem, našim svatým kravám, našim lidským příkazům, našemu farizejskému učení. Nedávno mne jeden přítel, smím-li ho tak nazvat, upozornil na výrok A. Solženicyna:

Před více než půl stoletím, když jsem byl ještě dítě, pamatuji si jak mnoho starých lidí uvádělo následující důvod těch velkých katastrof, které dolehly na Rusko: „Stalo se to, protože lidé opustili Hospodina“. Od té doby jsem strávil dobrých 50 let prací na historii naší revoluce. Během toho procesu jsem přečetl stovky knih, sesbíral stovky osobních svědectví a vydal jsem osm vlastních svazků ve snaze vrhnout světlo na trosky onoho převratu. Kdyby mne ale požádali dnes, abych co nejstručněji vyjádřil hlavní příčinu té devastující revoluce, která pohltila asi 60 milionů našich lidí, nemohl bych lépe, než jen zopakovat: „Stalo se to, protože lidé opustili Hospodina“.

A proč se to děje nám?

<https://selah.cz/uvahy/kterak-jsme-si-vzali-priklad-od-svych-mucitelu/>